

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)

8ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 7 Φεβρουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Πρόεδρος, Αργυρώ Τσουλούφα, Μέλος - Εισηγήτρια και Ευαγγελία Μπατσολάκη, Μέλος.

-Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 31.12.2024 και με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ **4/02.01.2025** του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (στο εξής «η προσφεύγουσα»), που εδρεύει στη ... αριθμ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

ΚΑΤΑ

-του ... (στο εξής «η αναθέτουσα Αρχή») που εδρεύει στις ... , επί της ... και εκπροσωπείται νόμιμα.

-της Εταιρείας με την επωνυμία «... ...» και τον διακριτικό τίτλο «...», (στο εξής η παρεμβαίνουσα), η οποία εδρεύει στη ... επί της οδού ... αρ. ... και εκπροσωπείται νόμιμα

=====

Με την ανωτέρω προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα ζητεί να ακυρωθεί η υπ' αριθ. ... /23.12.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ... καθ' ο μέρος έγινε δεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» και ανακηρύχθηκε ανάδοχος, και κάθε συναφής πράξη, στο πλαίσιο της Διακήρυξης με αρ. .../2024 και α/α ΕΣΗΔΗΣ ... με αντικείμενο την ... σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές του Παραρτήματος 1 της παρούσας Διακήρυξης, για τους λόγους που αναλύονται στην προσφυγή της.

Με την παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα ζητά να απορριφθεί η ασκηθείσα προδικαστική προσφυγή και να διατηρηθεί η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης.

Αριθμός απόφασης: 292/2025

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο.

1. Για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο ποσού 600,00 ευρώ, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του πδ 39/2017 και την εκτιμώμενη αξία της ...ς, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ...).

2. Με την Διακήρυξη, με αριθμό .../2024, της αναθέτουσας Αρχής, προκηρύχθηκε ηλεκτρονικός, ανοικτός διαγωνισμός κάτω των ορίων, για την ... , σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές του Παραρτήματος 1 της παρούσας διακήρυξης, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, αποκλειστικά βάσει τιμής, συνολικού προϋπολογισμού, ενενήντα έξι χιλιάδων επτακοσίων εβδομήντα τεσσάρων Ευρώ (96.774,00€) χωρίς Φ.Π.Α. και εκατόν είκοσι χιλιάδων Ευρώ (120.000,00€) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (24%), με δυνατότητα προαίρεσης για ένα επιπλέον έτος, με το συνολικό ποσό της πίστωσης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης, να διαμορφώνεται στις εκατόν ενενήντα τρεις χιλιάδες πεντακόσια σαράντα εννέα ευρώ (193.549,00€) επιπλέον ΦΠΑ 24%. CPV: ... Η Διακήρυξη αναρτήθηκε στις 12.11.2024 στο ΚΗΜΔΗΣ (ΑΔΑΜ ...) και στην διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, μέσω του οποίου διενεργείται ο διαγωνισμός με συστημικό α/α ...

3. Ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου της ...ς, της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της, χωρίς ΦΠΑ, του χρόνου έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης, καθώς επίσης και της νομικής φύσης της αναθέτουσας αρχής, υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, η δε ΕΑΔΗΣΥ είναι αρμόδια για την εξέταση της προδικαστικής προσφυγής.

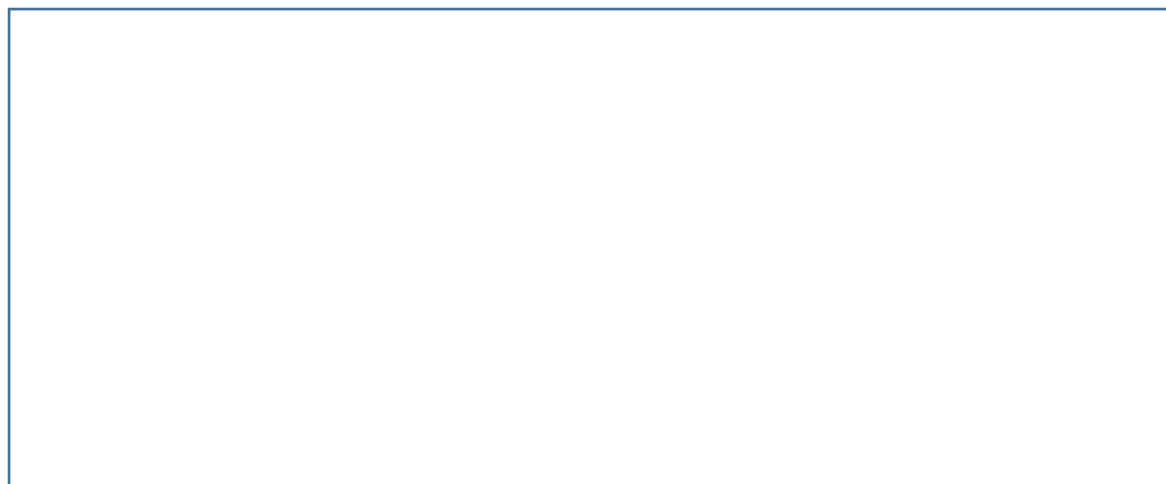
4. Η προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361, τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016, την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του πδ 39/2017 έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και παραδεκτά, αφού κατατέθηκε στις 31.12.2024 στον

Αριθμός απόφασης: 292/2025

ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 24.12.2024 μέσω της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ. Η προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και κοινοποιήθηκε από την προσφεύγουσα στην ΕΑΔΗΣΥ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 31.12.2024 και από την αναθέτουσα αρχή σε όλους τους ενδιαφερομένους, μέσω ΕΣΗΔΗΣ, στις 2.01.2025. Η προσφεύγουσα ως συμμετέχουσα στην διαγωνιστική διαδικασία, της οποίας η προσφορά έγινε αποδεκτή, όπως και αυτή της παρεμβαίνουσας και ήδη ανακηρυχθείσας οριστικής ανάδοχου και εφόσον κατετάγη δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενη, κατά το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς έτερου συνδιαγωνιζομένου, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας εύλογα να της ανατεθεί η συγκεκριμένη ...

5. Με την Πράξη του Προέδρου του 8ου Κλιμακίου με αριθμό 7/2025, ορίσθηκε η εισηγήτρια και η ημερομηνία συζήτησης, ενώ η αναθέτουσα Αρχή υπέβαλε εμπρόθεσμα στην ΕΑΔΗΣΥ στις 15.01.2025 το με αρ. πρωτ. ... και στις 16.01.2025 το με αρ. πρωτ.: ... έγγραφα αρχικών και συμπληρωματικών απόψεων αντίστοιχα, τα οποία κοινοποίησε και στους ενδιαφερόμενους μέσω της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ. Η παρεμβαίνουσα υπέβαλε στις 10.01.2025 εμπρόθεσμα, με έννομο συμφέρον και παραδεκτά την παρέμβασή της για την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, η δε αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την παρέμβαση στις 13.01.2025 μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού.

6. Με την υπ' αρ. .../2024 Διακήρυξη του αποφασίστηκε η διενέργεια ... Στον εν λόγω διαγωνισμό προσφορά υπέβαλαν, συνολικά οι εταιρίες:

Με το υπ' αριθ. .../06.12.2024 πρακτικό αξιολόγησης τεχνικών προσφορών η επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή των τεχνικών προσφορών και δικαιολογητικών συμμετοχής όλων των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων. Με το υπ' αριθ. .../06.12.2024 πρακτικό αξιολόγησης οικονομικών προσφορών η επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή των οικονομικών προσφορών όλων των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων και την ανάδειξη του οικονομικού φορέα ... «...» ως προσωρινού αναδόχου του παρόντος διαγωνισμού και την κλήση του για την υποβολή δικαιολογητικών κατακύρωσης. Η προσφεύγουσα κατατάχθηκε δεύτερη στη σειρά μειοδοσίας. Με την αρ. .../10.12.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ... αποφασίστηκε η έγκριση των ανωτέρω πρακτικών και η ανάδειξη του οικονομικού φορέα ... ως προσωρινού αναδόχου. Με το υπ' αριθ. .../20.12.2024 πρακτικό αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού, η Επιτροπή εισηγήθηκε την κατακύρωση του παρόντος ηλεκτρονικού διαγωνισμού στον προσωρινό ανάδοχο ... Με την αρ. .../23.12.2024 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ... αποφασίστηκε η έγκριση του ανωτέρω πρακτικού και η κατακύρωση του διαγωνισμού στον οικονομικό φορέα «... ...». Όλες οι ως άνω αναφερόμενες αποφάσεις και πρακτικά κοινοποιήθηκαν στις 24-12-2024. Κατά των προαναφερθεισών αποφάσεων και συγκεκριμένα της με αρ. .../23.12.2024 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ... καθ' ο μέρος έγινε δεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα ... και ανακηρύχθηκε ανάδοχος στρέφεται η προσφεύγουσα με την υπό κρίση προσφυγή.

Αριθμός απόφασης: 292/2025

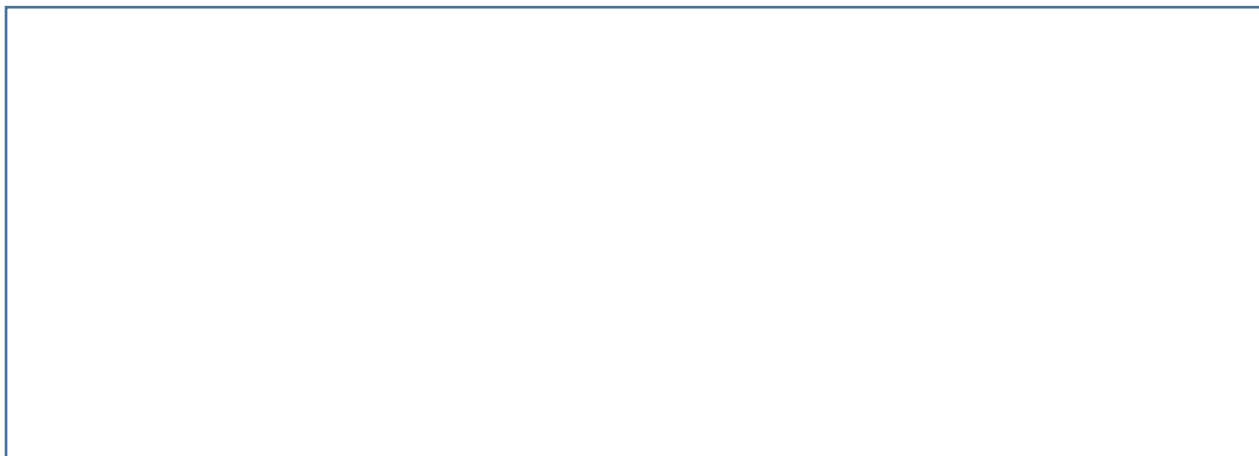
7. Στην παρ. 1 του άρθρου 360 του ν. 4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του πδ 39/2017 προβλέπεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη ... του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».

8. Η Διακήρυξη, αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει τόσο τους τρίτους, προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και τον αναθέτοντα φορέα που υποχρεούται μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τους όρους της (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣΤΕ 2287/2022, 1647/2022, 1217/2018, σκ. 5, 2434/2017, σκ. 5, 1086/2015, σκ. 5, 4901/2014, σκ. 8, 2551/2013, 5022/2012, 2635/2009, ΕΑ ΣΤΕ 15/2021, 352/2016, 53/2011, 241/2020, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224/2007, 78/2007, 19/2005 και αποφάσεις 7ου Τμ. Ε.Σ 539/2024, 2106/2021 κ.α.).

9. Επειδή, με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα προβάλλει ως μοναδικό λόγο ακύρωσης της προσβαλλόμενης, σε σχέση με την οικονομική προσφορά του αναδόχου ο.φ. «... ...», ότι ο οικονομικός φορέας με την επωνυμία «...» δεν έχει υπολογίσει σωστά το κόστος ..., καθώς επίσης ούτε και αναλογία Δώρων Χριστουγέννων, Δώρων Πάσχα και επιδομάτων αδείας για τους ... των κυρίως ..., δηλαδή τους ... που θα αντικαταστήσουν τους τελευταίους για τις ημέρες που εκείνοι θα πάρουν την άδειά τους. Συγκεκριμένα, στο έντυπο της οικονομικής προσφοράς του αναφέρει το εξής κόστος ώρας για τους ...:

Αριθμός απόφασης: 292/2025

Το κόστος σε κανονική άδεια συμπεριλαμβανομένων εισφορών, το οποίο δηλώνει στην οικονομική του προσφορά (μηνιαίο κόστος 74,93 ευρώ), δεν είναι εν προκειμένω ορθό διότι όπως προκύπτει από το αρχείο «Ανάλυση οικονομικής προσφοράς» ο τρόπος υπολογισμού ήταν:

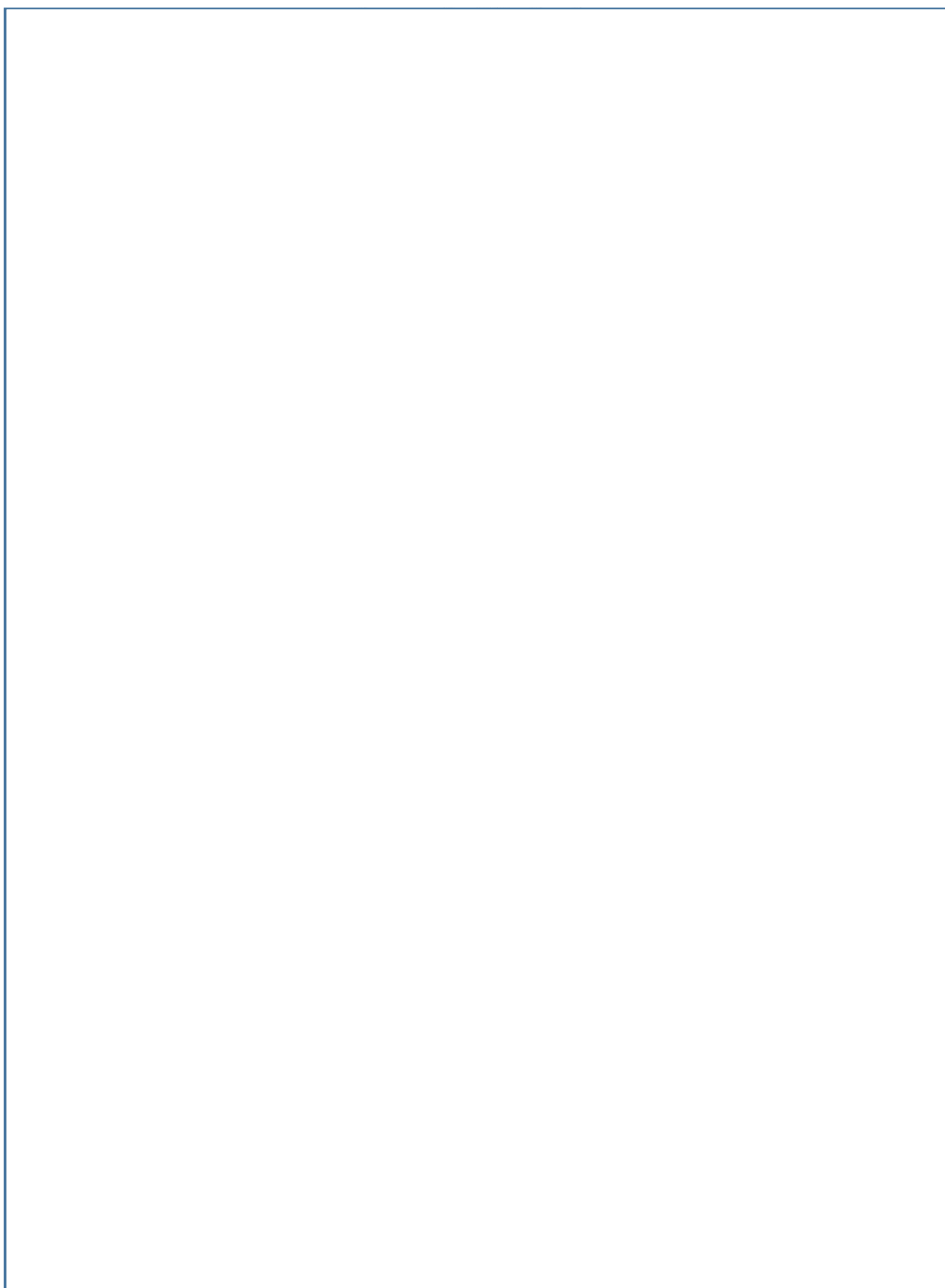

Άρα στο κόστος αντικατάστασης των ... σε κανονική άδεια δεν υπολογίστηκε αναλογία Δώρου Χριστουγέννων, Δώρου Πάσχα, επιδόματα και προσαυξήσεις. Στη συνέχεια, παραθέτοντας τον ορθό κατά την προσφεύγουσα τρόπο υπολογισμού, καταλήγει ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας είναι κατά 1630,60 κάτω του εργατικού κόστους. Συνεπώς, κατά την προσφεύγουσα, εφόσον ο οικονομικός φορέας «... ..» δεν υπολογίζει σωστά το κόστος εργασίας για τους σε κανονική άδεια, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών, και ειδικότερα φαίνεται να μη συνυπολογίζει τα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και το επίδομα αδείας, παραβιάζει την εργατική νομοθεσία και η προσφορά του πρέπει να απορριφθεί.

10. Επειδή, η παρεμβαίνουσα στους ως άνω ισχυρισμούς της προσφεύγουσας αντιτείνει ότι η οικονομική προσφορά της είναι απολύτως σύννομη και ουδεμία παράβαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας όσον αφορά το Τμήμα 1 υφίσταται, διότι είναι ορθός ο υπολογισμός του κόστους αντικατάστασης, του κόστους ... και των κατ' αναλογία Δώρου Χριστουγέννων, επιδομάτων αδείας και Δώρο Πάσχα και ως εκ τούτων είναι καταφανώς αβάσιμοι και αόριστοι οι αντίθετοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας εταιρίας. Συγκεκριμένα, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τους όρους της εν θέματι Διακήρυξης δεν απαιτείται ρητά συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού του

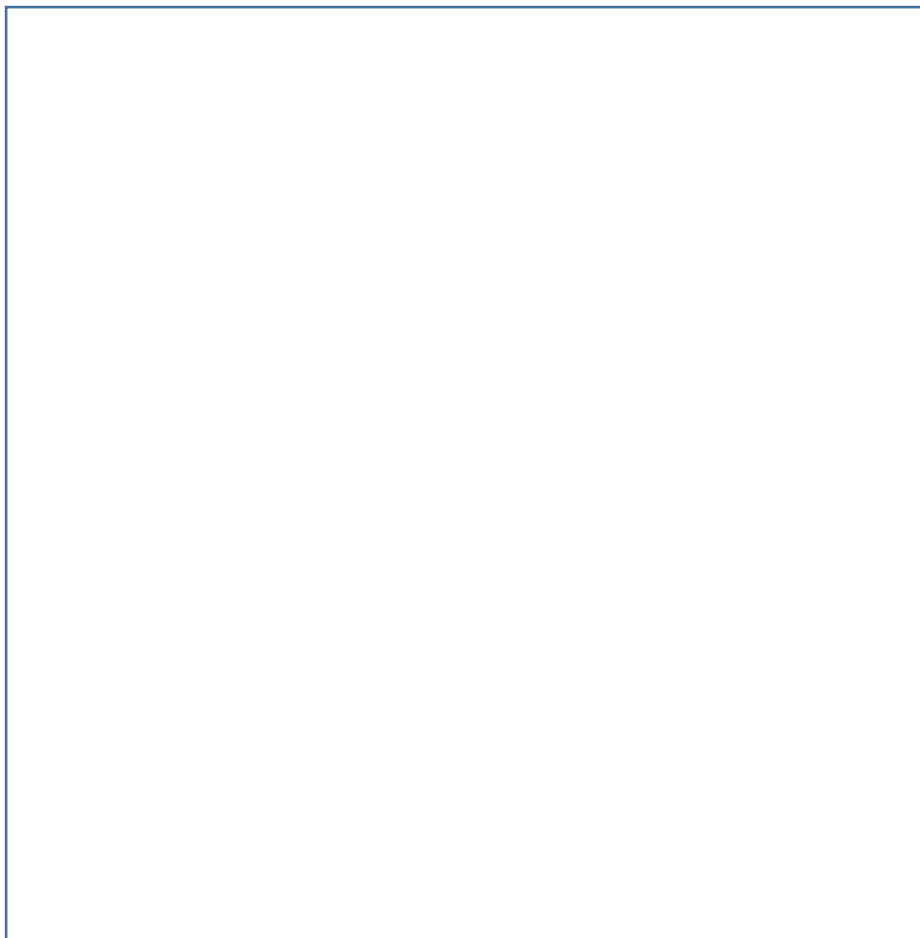
Αριθμός απόφασης: 292/2025

εργατικού κόστους, και, κατά συνέπεια, εναπόκειται στην επιλογή του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του για το σύνολο του ... που δηλώνει ότι θα απασχολήσει, η οποία καθίσταται απορριπτέα μόνον εφόσον δεν είναι σύμφωνη με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Συγκεκριμένα, η παρεμβαίνουσα διατείνεται ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν έχουν υπολογίσει νομίμως το εργατικό κόστος και δη το κόστος ..., καθώς επίσης ούτε και ορθή αναλογία Δώρων Χριστουγέννων, Δώρων Πάσχα και επιδομάτων αδείας για τους ... των κυρίως ... πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως αόριστος. Τούτο πρωτίστως διότι η προσφεύγουσα δεν υπολόγισε το ποσό του κόστους αντικατάστασης κατά το οποίο δήθεν υπολείπεται η προσφορά της ούτε το συνολικό νόμιμο εργατικό κόστος ώστε να μπορεί να διαγνωστεί αν το υποτιθέμενο σφάλμα που όλως αορίστως της καταλογίζει είναι ουσιώδες και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απόρριψη της προσφοράς της. Περαιτέρω, και επί της ουσίας η παρεμβαίνουσα υπολογίζει νομίμως στην προσφορά της το εργατικό κόστος σύμφωνα με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι η επιχείρησή της δήλωσε σύνολο μικτών νόμιμων αποδοχών των ... της υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης ύψους 41.832,00€ (ΣΧΕΤ. 1), όπως επιβεβαιώνεται και από το παρακάτω απόσπασμα της οικονομικής της προσφοράς:

Οι αντίθετοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι προδήλως εσφαλμένοι σύμφωνα με την παρεμβαίνουσα. Καταρχήν η προσφεύγουσα αναφέρει στην προδικαστική της προσφυγή ότι η εταιρία τους έπρεπε να είχε λάβει υπόψη της για την σύνταξη της οικονομικής προσφοράς την της υπ' αριθμ. 31986/24.3.2023 Υ.Α. (Β' 2003) Υπουργική Απόφαση, ενώ ο νόμιμος μισθός και ημερομίσθιο ρυθμίζονταν ήδη κατά την υποβολή των προσφορών με βάση την αρ. 20495/29-03-2024 (ΦΕΚ) Υπουργική Απόφαση σύμφωνα με την οποία ορίστηκε από 01-01-2024 αύξηση του κατώτατου μισθού και του κατώτατου ημερομισθίου σε ποσοστό 6,41 %, ήτοι από 780€ σε 830€ και από 34,84€ σε 37,07€. Έτσι, ο ορθός τρόπος υπολογισμού είναι αυτός που συμπεριλαμβάνεται στη δική τους προσφορά:

Επιπλέον, όπως έχουν καταθέσει και στην προσφορά τους με το αρχείο 11_ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ (ΣΧΕΤ. 2), υποστηρίζει ότι:

-Βασικός μισθός 830,00€

-Αντικατάσταση 830,00€ * 25 / 25 / 12=69,17€

-Αποζημίωση άδειας αντικαταστάτη 69,17€ /12 =5,76

Σύνολο 830,00 + 69,17 + 5,76 = 904,93€

Επί του ποσού αυτού έχουν υπολογιστεί και:

- Επίδομα αδειάς **904,93€ /2 * 12= 37,71€**

- Δώρο Πάσχα 904,93 / 2 *1,04166 /12= 39,28€

- Δώρο Χριστουγέννων 904,93€ * 1.04166 /12 = 78,55€

Σύνολο 1.060,47€

Αριθμός απόφασης: 292/2025

-Κόστος νυχτερινών 830,00€ * 25% = 207,50€

-Κόστος νυχτερινών – Κυριακή – Αργία 830,00€ * 100% = 830,00€

-Κόστος Κυριακών-Αργιών πλήρους απασχόλησης 830,00€ * 75% = 622,50€

Σύνολο 1.060,47 + 830,00 + 622,50 = 2.720,47 €

Εκ των ως άνω συνάγεται ότι απολύτως ορθά υπολογίστηκε το κόστος εργασίας για τους ... σε κανονική άδεια, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών, των δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και το επίδομα αδείας, τα όσα δε αντίθετα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα οφείλονται σε εσφαλμένη και αποσπασματική ανάγνωση της προσφοράς τους. Άλλωστε, κατά την παρεμβαίνουσα, από την ανάλυση της προσφοράς τους είναι σαφές ότι υπολόγισαν όλα τα κονδύλια και για τους ... Η προσφεύγουσα παραπλανητικά αναφέρει μόνο το ποσό που συμπεριλήφθηκε στο πεδίο ... όμως, λάβει κανείς υπόψη τα ποσά που αναφέρουν στα πεδία ΕΠΙΔΟΜΑ ΑΔΕΙΑΣ, ΔΩΡΟ ΠΑΣΧΑ και ΔΩΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ, είναι σαφές ότι συμπεριλάβαν σε αυτά το κόστος αντικατάστασης, εξ ου και η βάση υπολογισμού είναι το ποσό 904,93 ευρώ. Περαιτέρω, όσον αφορά τις προσαυξήσεις νυχτερινών-αργιών, επισημαίνει ότι επιτρέπεται η εργασία σε κυλιόμενες βάρδιες, με αποτέλεσμα οι βάρδιες που απαιτούν προσαύξηση ημερομισθίου να καλύπτονται πάντα από την βασική ομάδα του ... και όχι από

11. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών της αναλυτικής Διακήρυξης αναφέρονται τα εξής : *“Στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του προσφέροντα οικονομικού φορέα. Η οικονομική προσφορά υποβάλλεται μόνο ηλεκτρονικά επί ποινή απορρίψεως στον (υπό) φάκελο «Οικονομική Προσφορά». Η οικονομική προσφορά, συντάσσεται συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος. Στη συνέχεια, το σύστημα παράγει σχετικό ηλεκτρονικό αρχείο, σε μορφή pdf, το οποίο υπογράφεται ψηφιακά και υποβάλλεται από τον προσφέροντα. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ειδική ηλεκτρονική φόρμα του συστήματος και του παραγόμενου ψηφιακά υπογεγραμμένου ηλεκτρονικού αρχείου πρέπει να ταυτίζονται. Σε αντίθετη περίπτωση, το σύστημα παράγει σχετικό μήνυμα και ο*

Αριθμός απόφασης: 292/2025

προσφέρων καλείται να παράγει εκ νέου το ηλεκτρονικό αρχείο .pdf. Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλλουν, επί ποινή αποκλεισμού, τον πίνακα οικονομικής προσφοράς σύμφωνα με το Παράρτημα 3 της παρούσας διακήρυξης, ο οποίος έχει αναρτηθεί σε επεξεργάσιμη μορφή doc στη διαδικτυακή πύλη www...gr του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. και στην ιστοσελίδα της Αναθέτουσας Αρχής www... Προσφερόμενη Τιμή Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το κριτήριο ανάθεσης που ορίζεται η πλέον συμφέρουσα προσφορά από οικονομική άποψη αποκλειστικά βάσει τιμής, και σύμφωνα με τα οριζόμενα κατωτέρω. Οι οικονομικοί φορείς στην προσφερόμενη τιμή, η οποία θα δοθεί σε ευρώ ανά μονάδα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α', παρ. 5, του άρθρου 95 του ν. 4412/2016, θα πρέπει να συμπεριλάβουν όλες τις υπηρεσίες που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές του Παραρτήματος 1. Ως μονάδα μέτρησης της παρούσας διακήρυξης ορίζεται το ... Στην οικονομική προσφορά ο ανάδοχος λαμβάνει υπόψη το Παρατηρητήριο Τιμών ... και αναφέρει τον κωδικό Παρατηρητηρίου Τιμών και την τιμή αυτού, εφόσον η υπηρεσία είναι αναρτημένη στο ... Στην προσφερθείσα τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παράδοση των υπηρεσιών του Παραρτήματος 1 στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της διακήρυξης και την κείμενη νομοθεσία. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%. Επισημαίνεται ότι το εκάστοτε ποσοστό Φ.Π.Α. επί τοις εκατό, της ανωτέρω τιμής θα υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα. Οι προσφορές υποβάλλονται για το σύνολο των υπηρεσιών του Παραρτήματος 1. Προσφορές που υποβάλλονται για μέρος της ζητούμενης ποσότητας ή δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, θα απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Οι προσφερόμενες τιμές είναι σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια της ... και δεν αναπροσαρμόζονται. Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ΕΥΡΩ ή που καθορίζεται σχέση ΕΥΡΩ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της διακήρυξης. Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από τους συμμετέχοντες στοιχεία απαραίτητα για την τεκμηρίωση των προσφερόμενων τιμών, οι δε

Αριθμός απόφασης: 292/2025

συμμετέχοντες υποχρεούνται να παρέχουν αυτά. Μέσα στον (υπο)φάκελο της οικονομικής προσφοράς οι υποψήφιοι θα πρέπει, με ποινή αποκλεισμού, σε χωριστό φάκελο να εξειδικεύσουν τα ακόλουθα στοιχεία σύμφωνα με το άρθρο 68 παρ.1 του ν. 3863/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει: (α) τον αριθμό των ... που θα απασχοληθούν στο έργο, (β) τις ημέρες και ώρες εργασίας (γ) τη συλλογική ... εργασίας, στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι (δ) το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των ... και (ε) το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. Η τιμή δεν μπορεί να είναι χαμηλότερη του κόστους μισθοδοσίας, το οποίο δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το οριζόμενο στην εργατική νομοθεσία και τη κλαδική ... (αμοιβές ..., με τις ανάλογες προσαυξήσεις, επιδόματα, ασφαλιστικές εισφορές κλπ.). Οι οικονομικές προσφορές θα συνοδεύονται υποχρεωτικά από ανάλυση μισθοδοσίας, πλήρη τεκμηρίωση των προσφερόμενων τιμών. Οι προσφέροντες πρέπει να υπολογίσουν, επί ποινή αποκλεισμού, το εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους και εργολαβικού κέρδους...”.

12. Επειδή, σύμφωνα με τους όρους και προδιαγραφές της οικείας Διακήρυξης δεν απαιτείται ρητά συγκεκριμένος τρόπος υπολογισμού του εργατικού κόστους, και εναπόκειται στην επιλογή του κάθε διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα να διαμορφώσει την οικονομική προσφορά του για το σύνολο του ... που δηλώνει ότι θα απασχολήσει, η οποία καθίσταται απορριπτέα μόνον εφόσον δεν είναι σύμφωνη με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία.

13. Επειδή, «Το δε γεγονός ότι κάποιος διαγωνιζόμενος έχει καταστρώσει την Οικονομική Προσφορά του κατά διαφορετικό τρόπο έναντι ανταγωνιστή του προσφέροντα, υπό την επιφύλαξη βέβαια τήρησης των απαιτήσεων που έχουν τεθεί στη Διακήρυξη και τη συμφωνία με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία, αποτελεί σύμφυτο χαρακτηριστικό της επιχειρηματικής δράσης που αναπτύσσουν οι οικονομικοί φορείς (εν προκειμένω) στο πεδίο των δημοσίων διαγωνισμών και της ελευθερίας να οργανώνουν κατά τρόπο ανταγωνιστικό, ήτοι καλύτερο για τα συμφέροντα της αναθέτουσας αρχής που προκηρύσσει τον Διαγωνισμό, πολύ περισσότερο όταν κριτήριο ανάθεσης αποτελεί (όπως εδώ) το μειοδοτικό κριτήριο ανάθεσης, έτσι ώστε η αναδοχή της ... να εξαρτάται

Αριθμός απόφασης: 292/2025

ουσιωδώς από το μικρότερο ύψος των οικονομικών προσφορών (Διοικ. Εφαθ 212/2021, 978/2024 ΕΑΔΗΣΥ).

14. Επειδή, από το συνδυασμό των νομοθετικών διατάξεων των ν. 3863/2010 και των προαναφερόμενων όρων της διακήρυξης και των Παραρτημάτων της συνάγεται ότι είναι απορριπτικά ως απαράδεκτη οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία και την κλαδική συλλογική ... εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι (πρβλ. Επ.Αν.ΣτΕ 313/2015, 441/2014, 328,198,187/2013 κ.ά.), που, κατ' απαίτηση της διακήρυξης και με βάση σχετική δήλωση του οικονομικού φορέα θα απασχοληθούν κατά την εκτέλεση της ... Απαράδεκτη, εξάλλου, είναι και οικονομική προσφορά η οποία περιλαμβάνει εργατικό κόστος που δεν αναλύεται επαρκώς, ήτοι κατά τρόπο που να καθιστά ευχερή τον έλεγχο των στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη για τον προσδιορισμό του και τη διάγνωση του τρόπου εξαγωγής του σχετικού ποσού. Περαιτέρω, ωστόσο, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, η απαιτούμενη ανάλυση του δηλωθέντος εργατικού κόστους αποσκοπεί στη διακρίβωση ότι, κατά τον υπολογισμό του, δεν λήφθηκαν υπόψη στοιχεία που προσκρούουν στους όρους της διακήρυξης και στην επαλήθευση της νομιμότητας της οικονομικής προσφοράς με τη διασφάλιση ότι δεν παραβιάστηκαν διατάξεις της κείμενης εργατικής νομοθεσίας, κατά τρόπο που πλήττει τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζόμενων, και με περαιτέρω συνέπεια υπολογισμό εργατικού κόστους κατώτερου του νόμιμου ελάχιστου εργατικού κόστους –που αποτελεί και το προέχον κριτήριο αποδοχής της οικονομικής προσφοράς. Με τα δεδομένα αυτά, ελλείπει δε ρητής αντίθετης πρόβλεψης στη διακήρυξη ή στον νόμο, κατά την περαιτέρω έννοια των ίδιων διατάξεων, στην περίπτωση που το προϋπολογιζόμενο από οικονομικό φορέα ποσό εργατικού κόστους υπερβαίνει το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος (ήτοι αυτό που προκύπτει με βάση τις απαιτούμενες από τη διακήρυξη ημέρες και ώρες εργασίας και τον απαιτούμενο από αυτήν αριθμό ..., αλλά και τα ειδικότερα στοιχεία που προκύπτουν από τη σχετική ανάλυση του οικονομικού φορέα), τυχόν επιμέρους σφάλματα ή παραλείψεις κατά τον σχετικό υπολογισμό, τα οποία προκύπτουν από υποβληθείσα επαρκή (κατά την προαναφερόμενη έννοια) ανάλυση, δεν

Αριθμός απόφασης: 292/2025

δύνανται να καταστήσουν απαράδεκτη την οικονομική προσφορά, εφόσον αυτά δεν κρίνονται ουσιώδη. Χαρακτηρίζονται δε ουσιώδη τα σφάλματα και οι παραλείψεις, τα οποία στοιχειοθετούν παραβίαση των όρων της ένδικης διακήρυξης και της εργατικής νομοθεσίας προς βλάβη των εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων των ... και τα οποία αν δεν είχαν εμφιλοχωρήσει, θα είχαν ως αποτέλεσμα το προϋπολογιζόμενο εργατικό κόστος να υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. (βλ. ΔΕφΘες.136/2022).

15. Επειδή, όπως έχει κριθεί, η διαφοροποίηση του τρόπου υπολογισμού του κόστους ανάγεται στην ευχέρεια που διαθέτουν οι διαγωνιζόμενοι να οργανώνουν κατά θεμιτό τρόπο την επιχειρηματική τους δραστηριότητα για την κάλυψη των απαιτήσεων της Διακήρυξης και να διαμορφώνουν τις τιμές τους εν όψει και της φύσης του διαγωνισμού ως μειοδοτικού (ΕΑ ΣτΕ 272/2008). Επομένως η εκκίνηση του υπολογισμού των εξόδων της ... από διαφορετική μεθοδολογία, ιδίως δε όταν από τη Διακήρυξη δεν προκύπτει ειδικός προσδιορισμός του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους, όπως στην προκειμένη περίπτωση, δεν καθιστά την προσφορά απορριπτέα. Ως εκ τούτου, όπως βάσιμα ισχυρίζεται και η «... ...» στην παρέμβασή της, η προσφεύγουσα βασιζόμενη στον δικό της τρόπο υπολογισμού και ελλείπει ρητού καθορισμού του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους από τη Διακήρυξη, ισχυρίζεται ότι δεν έχει περιληφθεί το κόστος για τις νόμιμες αποδοχές αδείας των ..., η αναλογία δώρου Χριστουγέννων και Πάσχα, ενώ η παρεμβαίνουσα αποδεικνύει ότι το κονδύλι αυτό έχει περιληφθεί και προκύπτει από διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού (βλ. σκ. 10). Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν καταλογίζει άλλη πλημμέλεια στην προσφορά της παρεμβαίνουσας, πλην της ανωτέρω, ο μοναδικός λόγος της προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος. (βλ. 5/2024 ΕΑΔΗΣΥ, σκ. 38, 39).

16. Κατόπιν των παραπάνω σκέψεων, η προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί κατά το σκεπτικό και να καταπέσει το καταβληθέν παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

1. Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.
2. Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

Αριθμός απόφασης: 292/2025

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 7 Φεβρουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΠΑΛΙΑΡΗΣ